

forslag, men om hvis Udstrækning jeg var af en anden Mening. Det er mig ogsaa bekendt, at den ved Sorø Skole indvundne Erfaring taler for et noget mere udvidet Cursus end det, der var bragt i Forslag ved nærværende Lovudkast, og jeg finder det rigtigt at anføre dette til Støtte for de Paaastande, som jeg paa denne Sags tidligere Stadium har gjort. Jeg troer derfor, at, naar man vil indrette Afgangsexamen i det Omfang, som her er foreslaaet, men vil udskyde den Alder, hvori denne Examen skal tages, saa vil man kunne afhjælpe denne Mangel ved Lovforslaget. Det er kun disse Bink, som jeg vil tillade mig at henstille til den høitagtede Ministers Overveielse, uagtet det vistnok er overskødigt at lægge ham denne Sag paa Hjerte. Jeg skal dog endnu tillade mig at henlede den ærede Ministers Opmærksomhed paa, at det vist vilde være gavnligt, om han vilde høre de Overlæreres Meninger ved de lærde Skoler, der specielt i dette Spørgsmaal ere sagkyndige, og deres Meninger turde vistnok danne en Modvægt mod den Anskuelse, der findes i Lovudkastets Motiver og som vistnok har et andet Udspring.

Den anden Deel af Loven er af et langt mindre Omfang og gaaer kun ud paa at indføre Realunderviisning ved Aalborg lærde Skole. Udvalget troer nu, at det vilde være heldigt at indvinde en større Erfaring, inden man gik over til at udvide den reale Underviisning ved de lærde Skoler overhovedet; men det er naturligvis slet ikke Udvalgets Mening at gribe ind i det for Diebliffet Bestaaende, saaledes, at naar nogen Skole tidligere har været istand til at meddele Realunderviisning ved Siden af den lærde, saa ønskes dette paa ingen Maade at skulle falde bort, selv om nærværende Forslag ikke fremmes videre. Med Hensyn til den reale Underviisning skal jeg endvidere tilføie, at jeg, foruden at ønske Planen udvidet, tillige vilde ansee det for heldigt, om den blev baseret paa Deelagtighed fra Communerne Side. Det er blevet meddeelt Udvalget, at en enkelt Commune har ønsket at bringe en saadan Realunderviisning igang, ved at sætte den i Forbindelse med den saakaldte lærde Underviisning,

men at det under det tidligere Ministerium har stødt paa Hindringer; det vilde vistnok nu være gavnligt, at en saadan Underviisning kunde komme igang, fordi det derved vilde være muligt, at den Realunderviisning, som blev givet af Communen, blev indrettet saaledes, at Staten tillige kunde tage den under sin Varetægt. Med disse Bemærkninger skal jeg henstille til den ærede Minister, om han ikke finder Anledning til ikke at lade denne Sag fremmes videre.

Kirke- og Underviisningsministeren: Ved Forelæggelsen af dette Lovforslag har jeg ikke overseet, at der vel kunde være Spørgsmaal, om denne Sag ikke væsentligt kunde ordnes ad administrativt Veie, og at dens Forelæggelse for Rigsdagen forsaavidt ikke var aldeles nødvendig. Der var imidlertid en Bestemmelse i Loven, som formeentlig gjorde dens Forelæggelse for Rigsdagen nødvendig, og det er den, der indeholdes i Lovudkastets § 6, forsaavidt der var Spørgsmaal om af Sorø Akademies Midler til den almindelige Skolefond at give et Bidrag, som var ansat til 9,000 Rd.; dette Punkt stod i Forbindelse med den hele Ordning af Skolevæsenet og den derved noget forøgede Udgift. Denne Bestemmelse fik sin Plads der, fordi det allerede ved tidligere Bevillinger var vedtaget, at der fra Sorø Akademie skulde gives et Tilskud til den reale Underviisnings Fremme, navnlig i den Stikkelse, den tidligere havde ved den nu nedlagte Aarhus Realskole. Dette Tilskud var noget mindre, saavidt jeg erindrer 7,500 Rd., og det var naturligt, at man gik ud fra, at der fra Rigsdagens Side ikke vilde være Noget i veien for, at dette Beløb blev bevilget som et staaende Tilskud, netop fordi den reale Underviisning paa den Maade blev sat i Forbindelse med den saakaldte lærde. Jeg skal imidlertid gjerne indrømme, at denne Bestemmelse ikke er absolut fornøden, for at Lovforslaget her skulde vedtages. Det er jo muligt, ja, vel endog ogsaa sandsynligt, at det lærde Skolevæsen vil kunne udrede samtlige Udgifter, naar Kornpriserne ikke skulde synke altfor meget, og det kan heller ikke betvivles, at, naar det i et enkelt Aar blev nødvendigt at gjøre